

ЕКСПОРТНІ ОПЕРАЦІЇ В УМОВАХ ШВИДКОЇ ЗМІНИ ВАЛЮТНОГО КУРСУ

В економічній сфері потребує реформування не лише валютно-курсова політика. Головними викликами, що постали перед Україною у 2015 році, насамперед, є зниження економічної активності, погіршення платіжного балансу. Конкурентні переваги, які отримали експортери внаслідок девальвації гривні, забезпечать основний позитивний внесок в економічне відновлення в 2015 році. Проблеми розвитку, управління та організації здійснення експортних операцій у зовнішньоекономічній діяльності розглянуті в наукових роботах зарубіжних авторів, а саме: В.К. Бурлачков, Н.А. Соколов, А.Е. Маркова, С.В. Корнева, Л.А. Воловик та вітчизняних вчених-економістів, серед яких: Е.О. Ковтун, Ю. Гуменюк, О.М. Котиш, Н.В. Голованенко.

Правовою основою здійснення експортних операцій в умовах швидкої зміни валютного курсу в Україні є законодавчі, нормативні акти, Декрети Кабінету Міністрів України, Положення (стандарти) бухгалтерського обліку та Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, угоди, укладені Україною з іншими державами.

Ми пропонуємо під експортом розуміти продаж товарів чи послуг українськими суб'єктами господарювання, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, для передачі їх у власність нерезидентам, пов'язану з перетином митного кодону України або без нього, включаючи реекспорт.

У таблиці наведено експортні операції у платіжному балансі згідно офіційного курсу гривні до долара США на кінець періоду за аналізований період 2010-2014 рр.

Таблиця 1. Платіжний баланс та зовнішній борг

Період	Рахунок поточних операцій		Експорт товарів та послуг		Імпорт товарів та послуг		Валовий зовнішній борг, на кінець періоду		Офіційний курс гривні до долара США, на кінець періоду, грн. за 100 дол. США
	млн. дол. США	У % до ВВП	млн. дол. США	У % до ВВП	млн. дол. США	У % до ВВП	млн. дол. США	У % до ВВП	
2010	-3 018	-2,2	69 255	50,7	73 239	53,7	117 346	86,0	796,17
2011	-10 245	-6,3	88 844	53,8	99 001	59,9	126 236	77,3	798,98
2012	-14 315	-8,1	90 035	51,1	104 361	59,2	134 625	76,4	799,30
2013	-16 478	-9,1	85 482	47,0	101 076	55,5	142 079	78,1	799,30
2014:									
I півріччя	-2 402	-3,6	36 376	54,6	38 771	58,7	136 790	81,8	1273,51
III квартал	-1 109	-3,3	17 057	50,1	17 942	52,7	135 891	88,3	1615,78

За статистичними даними Національного банку України, проаналізовано платіжний баланс, зовнішній борг, офіційний курс гривні до долара США за період 2010-2014 років. Зокрема, в Україні з 2014 році по сьогоднішній день спостерігається збільшення офіційного курсу гривні до долара США (1095,46 – 2591,85 грн. за 100 дол. США) та при цьому зменшення експортних операцій, які за I півріччя 2014 року склали 36 376 млн. дол. США у порівнянні з аналогічним періодом 2013 року – 40 637 млн. дол. США. З 2010 по 2012 рік експорт товарів та послуг постійно мав зростаючі показники при стабільному курсі в невеликі коливання (796,17-799,3 грн. за 100 дол. США). Така ситуація спричинена подіями, які відбуваються в Україні та, зокрема, економічною кризою.

У 2015 році прогнозується подальше зменшення дефіциту рахунку поточних операцій – до 1,0-1,5 % від ВВП (з 4,0 % у 2014 році). Однак, незважаючи на позитивний ефект від підвищення цінової конкурентоспроможності українських товарів, експорт продовжуватиме зменшуватися (прогноз НБУ у 2015 р. на – 7,2 %) через низку факторів, основними з яких є: наслідки військового конфлікту на сході країни та обмежувальні заходи у торгівлі з Росією, зниження цін на зерно, метали і руди на світових ринках, висока залежність від імпортової сировини, значна конкуренція на зовнішніх ринках.

Дані бухгалтерського обліку є основою для прийняття управлінських рішень, обрання надійних партнерів та отримання ефективних результатів господарської діяльності. Розрахунки здійснюються в іноземній валюті, що потребує особливого підходу організації їх обліку.